

010 МЕЖДУНАРОДЕН СТАНДАРТЕН НОМЕР НА КНИГАТА (ISBN)

Полето съдържа Международен стандартен номер на книгата (ISBN) и пояснение, което разграничава отделните стандартни номера, когато в записа има повече от един. Това поле отговаря на Областта на стандартния (или алтернативен) номер и сведенията за начина на разпространение в ISBD. Полето може да съдържа сведения за начина на разпространение и/или цена, дори, когато в него липсва ISBN (Пример 3).

Подполета и повтаряемост

ПОЛЕ/ПОДПОЛЕ		ПОВТАРЯЕМОСТ	
010		Международен стандартен номер на книгата (ISBN)	г
	a	<i>ISBN</i>	nr
	b	<i>Пояснение</i>	nr
	d	<i>Начин на разпространение и/или цена</i>	nr
	z	<i>Сгрешен ISBN</i>	г

Индикатори

Полето няма индикатори.

ПОДПОЛЕТА

010a ISBN

Коректно използваният ISBN, включващ тиретата. ISBN се присъждат от упълномощена за това агенция във всяка страна.

010b Пояснение

Използва се, за да се посочи обхвата на ISBN от подполе a (ако такъв е въведен), обикновено наименованието на издателя, сведението за подвързията на книгата или сведението за връзката между ISBN на многотомно издание и ISBN на определен негов том (Примери 3, 5, 6, 7, 11, 12). С програмното осигуряване на COBISS поясненията се въвеждат без да се поставят в скоби, тъй като това се постига по програмен път.

010d Начин на разпространение и/или цена

Цената на екземпляра и други бележки за разпространението (Примери 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8).

010z Сгрешен ISBN

ISBN, за който е установено, че е погрешно свързан с библиографската единица или невалиден по друга причина. Той може да е бил присвоен на две различни публикации и впоследствие отменен (Пример 8), или да е отпечатан погрешно (Пример 9). Когато Националната агенция за ISBN установи, че в подполе а е въведен сгрешен ISBN, тя съобщава на библиотеката, че сведението от подполе а трябва да се премести в подполе z.

БЕЛЕЖКИ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПОЛЕТО

Структура на ISBN

Според ISO 2108 ISBN е уникален номер, отнасящ се до публикувана библиографска единица.

ISBN-10 се състои от четири отделни части, всяка от които е разделена от съседните с тире или разстояние. Четирите части са:

- *Групов идентификатор*: присъжда се на всяка страна или на групи от страни или езикови групи от Международната агенция за ISBN. Международните организации (напр. ООН) имат свой групов идентификатор.
- *Идентификатор за издател*: присъжда се на всеки издател от национална или регионална агенция за ISBN.
- *Идентификатор за заглавие*: присъжда се от издателя на всяко заглавие (и на всяко издание и на различно оформление на всяко заглавие).
- *Контролна цифра*: образува се на базата на останалите 9 знака на ISBN.

ISBN-10 е съставен от арабски цифри от 0 до 9, а последният знак може да бъде арабска цифра (10) или римско X.

ISBN-13 е съставен от пет части. Към десетте цифри е добавен префикс, а контролната цифра е пресметната отново.

- *Префикс*: трицифрен номер EAN, използван за търговски цели (978, 979)
- *Контролна цифра*: образува се на базата на останалите 12 знака на ISBN.

ISBN-13, включително и контролната цифра се състои от арабски цифри от 0 до 9.

Проверка на контролната цифра за 10-цифрен ISBN

Проверка за точността на ISBN от десет цифри: Всяка цифра се умножава с число, чиято стойност зависи от позицията на цифрата („коефициент“), събират се резултатите и полученото число се дели на 11. Ако сборът не е делим без остатък, една или повече от цифрите е сгрешена. Виж

пример 9:

ISBN	0	1	1	8	8	4	0	9	4	X (т.е. 10)
Коефициент	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Резултат	0	9	8	56	48	20	0	27	8	10 – общо 186

186 не се дели на 11, следователно ISBN е грешен.

Проверка на контролната цифра за 13-цифрен ISBN

Контролната цифра се изчислява спрямо модул 10 с последователните стойности 1 и 3, подредени от ляво на дясно.

Всяка от първите дванадесет цифри на ISBN с изключение на контролната цифра най-напред последователно се умножава с 1 или 3 от ляво на дясно. При коректен ISBN полученият сбор заедно с контролната цифра трябва да бъде делим на 10 без остатък.

Пример:

	Префикс			Групов идент.	Идентификатор на издателя						Идент. на загл.		Контр. цифра	Сбор
ISBN	9	7	8	0	3	9	3	0	4	0	0	2	9	
величина	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	-	
резултат	9	21	8	0	3	27	3	0	4	0	0	6	-	81+9

Общ сбор – 81+9 = 90

Тъй като 90 се дели на 10 без остатък, ISBN 978-0-393040-02-9 е верен международен стандартен номер за книга.

Форма на данните

Буквите ISBN, които обикновено в изданието са отпечатани заедно с номера, не се въвеждат в поле 010.

Всеки ISBN, за който се установи, че е отпечатан погрешно, може да бъде въведен в подполе 010z – *Сгрешен ISBN*. Чрез него се дава възможност да се намерят записи, които са потърсени под отпечатания на изданието погрешен номер.

Тиретата се въвеждат, за да разделят четирите (ISBN-10) или петте (ISBN-13) отделни части от цифри в подполета а или z. Не се допускат други препинателни знаци. Когато ISBN е предвиден за представяне в каталог, въвеждането на тиретата или разстояния е задължително. Много национални агенции не съхраняват тиретата или разстоянията в машинночетимия запис, тъй като те могат да бъдат възпроизведени чрез алгоритъм, когато е известен обхвата на присвоените издателски идентификатори. Когато записите са предназначени за международен обмен, получателят няма тази информация, която се съдържа в първата част на номера. Затова се препоръчва в поле 010 винаги да се изписват тиретата в ISBN, за да се осигури тяхното показване при извличане на данните.

Когато в записа има повече от един ISBN, за да се разграничат, към един от тях или към всичките номера може да се добави пояснение.

Всеки отделен ISBN често е свързан със сведенията за начините на разпространение и цена. Затова тази информация се записва в същото поле.

Полето се повтаря за всеки валиден ISBN. То може да се повтори също и за сгрешен ISBN, освен ако той ясно се свързва с установения валиден номер, въведен в записа, като в този случай сгрешеният и валидният ISBN се въвеждат в едно и също поле (виж примери 8, 9).

СВЪРЗАНИ ПОЛЕТА

011 ISSN

Номер, използван подобно на ISBN, но прилаган към продължаващите издания.

ПРИМЕРИ

1.

010	□□	a0-246-11007-4 d£2.95 (Книга, публикувана във Великобритания, подвързана с плат, с цена 2.95 англ. лири със следния ISBN на документа 0 246 11007 4.)
-----	----	--

2.

010	□□	a963-592-149-7 d\$25.00 (outside Hungary) (Книга, публикувана в Унгария и продавана извън страната за \$25.00.)
-----	----	---

3.

010	□□	d£3.50
010	□□	bpbk d£2.50 (Книга, публикувана едновременно в две разновидности - с твърди и с меки корици, без ISBN.)

4.

010	□□	a0-85997-276-3 d£5.20 (£3.90 to members of the Library Association) (Книга, публикувана с предвидено намаление на цената за членове на Библиотечната асоциация във Великобритания.)
-----	----	--

5.

010	□□	a0-915408-15-5 dUnpriced
010	□□	a0-915408-16-3 bSigned ed. dUnpriced (Книгата се разпространява с твърда подвързия с възможност да се купи и като издание в кутия с автограф от преводача. Отделните издания имат свой ISBN.)

6.

010	□□	a0-306-35054-8 d£22.05
010	□□	a0-306-35050-5 bSet of six vols d£97.29 (Записът е за том 4 на монографията <i>Treatise on solid state chemistry</i> , публикувана в 6 тома, всеки от които има отделен ISBN. Изданието като цяло има ISBN и посочена цена за монографията като цяло).

7.

010	□□	a0-563-12887-9 b(B.B.C.)
010	□□	a0-233-96847-4 b(Deutsch) (Книгата е издадена съвместно от две издателства във Великобритания и Германия.)

8.

010	□□	a0-95045-372-2 d£0.55 z0-95045-711-6 <i>(Издателят погрешно дава един и същ ISBN на всички свои издания. Националната ISBN агенция дава нови, поправени номера за всяко отделно издание. Верният номер може да се намери в подполе a, а сгрешеният – в подполе z.)</i>
-----	----	--

9.

010	□□	a0-11-884094-0 z0-11-884094-X <i>(ISBN 0 11 884094 0 е некоректно отпечатан с X като контролна цифра.)</i>
-----	----	--

10. * COBISS.SI-ID=7646720

010	□□	a86-11-02519-9
200	0□	aPodobe iz življenja in sanj

11. * COBISS.SI-ID=24041728

010	□□	a86-7217-081-4 bzv. 1
010	□□	a961-6238-22-1 bzv. 2
200	0□	aPreoblikovanje

12. * COBISS.SI-ID=5463810

010	□□	a86-81171-01-1 bbroš.
200	1□	aSplošni tehnični pogoji

13. *

010	□□	a0-393040-02-X
010	□□	a978-0-393040-02-9 <i>(Контролните цифри на 10-цифровия и 13-цифровия ISBN са различни.)</i>

14. *

010	□□	a978-951-45-9693-3
010	□□	a978-951-45-9694-0 bbroš.
010	□□	a978-951-45-9695-7 bPDF
010	□□	a978-951-45-9696-4 bHTML <i>(Книгата е издадена с книжна подвързия и подвързия с платно. Публикувана е и в електронен формат (PDF и HTML). От 1.01.2007 г. на всички нови издания се присъжда 13-цифров ISBN.)</i>